

SLUTRAPPORT
LOKALEKONOMISK ANALYS
I ÄTRAN, FEGEN, KROGSERED
OCH GUNNARP
2020-2023

För framtida utveckling av vår landsbygd

Det är människorna som bor, lever och verkar som gör varje samhälle. Tillsammans kan vi skapa små och stora underverk, lokalt, där vi bor.

En lokalekonomisk analys är ett konkret verktyg för att navigera och hitta en gemensam väg framåt. Under året 2020 bestämde man sig för att genomföra en lokalekonomisk analys i området Ätran, Fegen, Krogsred och Gunnarp. Ett stormöte hölls i oktober i Fegens Bygdegård, utefter Corona-pandemins restriktioner och det togs även fram en delrapport under året.

I din hand har du slutrapporten som påbörjades senhösten 2020 men som omarbetats under hösten 2023 på uppdrag från arbetsgruppen. Lägesbilden hösten 2023 står i kursiv stil.

Statistiken har även kompletterats med SCB:s siffror från 2022, där en del jämförelser har gjorts för att se vad som hänt sedan åren från 2018. Rapporten finns att tillgå digitalt via kommunens hemsida för landsbygdsutveckling. Länk via qr-koden:

Projektet har genomförts av kommunen, lokala föreningar och näringslivet i området.

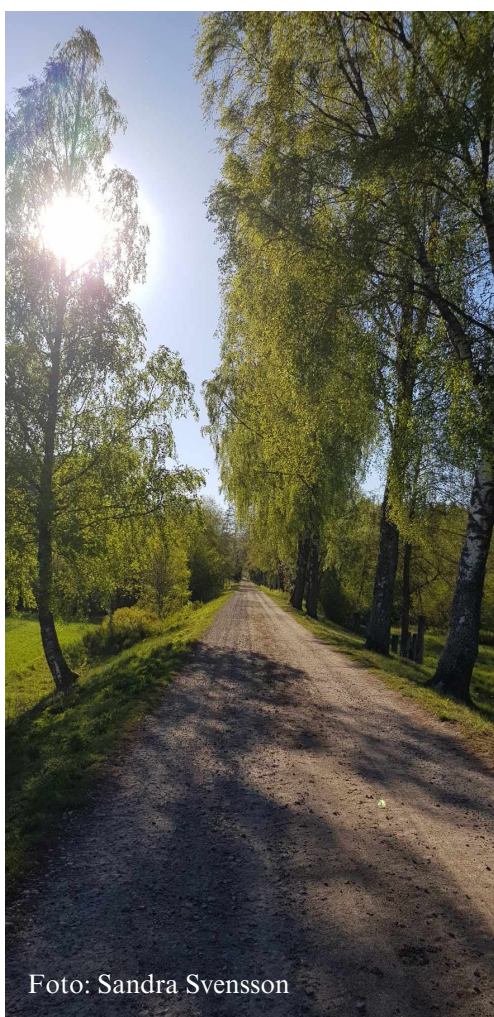

Foto: Sandra Svensson

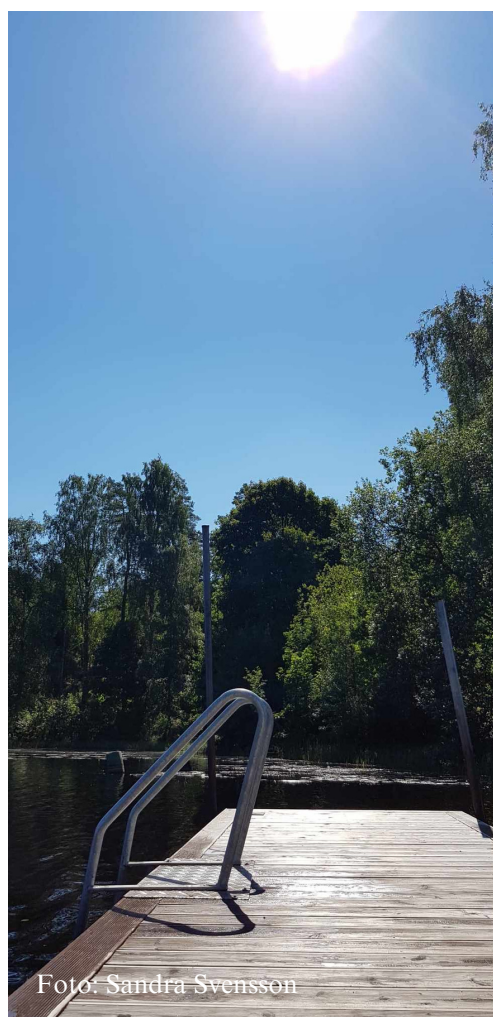

Foto: Sandra Svensson

Utveckling för vår bygds framtid

Ätran, Fegen, Krogsred och Gunnarp utgör en bit av vår kommun och härliga landsbygd. Kommer du hit för första gången kommer det nog slå dig hur vackert det är. Att resa genom Falkenbergs kommun är som att resa genom ett Sverige i miniatyr.

I Ätran, Fegen, Krogsred och Gunnarp möts du av inlandets natursköna platser. Här hittar du djupa, tysta skogar som omfamnar dig, men även öppna betesmarker och odlingsplättar med ett lugn som fyller dig med energi. Att vårt område är rikt på natur och naturupplevelser är det ingen tvekan om.

Det är inte bara naturen som tar sin plats i vårt område. Här hittar du även ett starkt driv och engagemang. Här finns det hopp, tro och starka drivkrafter som gör att vi kan ha en levande landsbygd med förskola, skola, affärer, rikt näringsliv och aktivt föreningsliv.

Trots det starka engagemanget finns det utmaningar och hinder som måste tas på allvar för att kunna fortsätta växa och ha en välmående landsbygd och plats för alla som bor och verkar där.

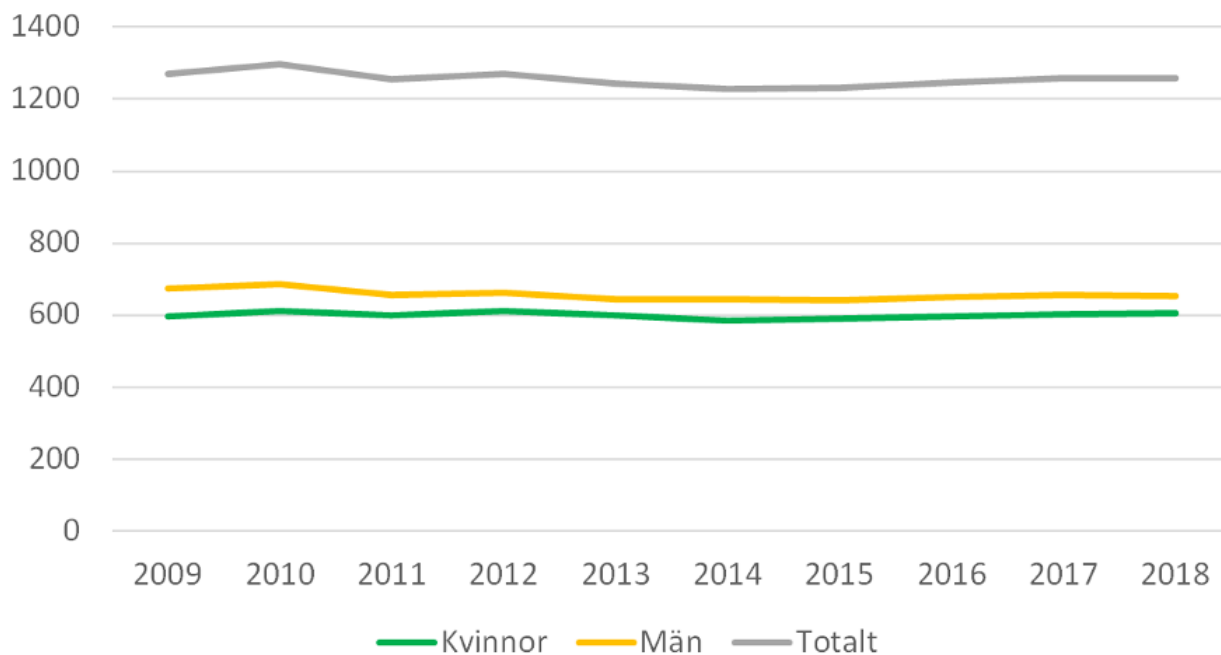
För att vi ska kunna fortsätta utvecklingen av vårt område på landsbygden måste det finnas en god lokal kännedom och analys om hur området ser ut och mår. I rapporten får du som läsare ta del av analyser och statistik som arbetsgruppen i den lokalekonomiska processen tagit fram för området.

Foto: Caroline Andersson

Befolkningsutveckling

Statistik från SCB 2018

2009–2018

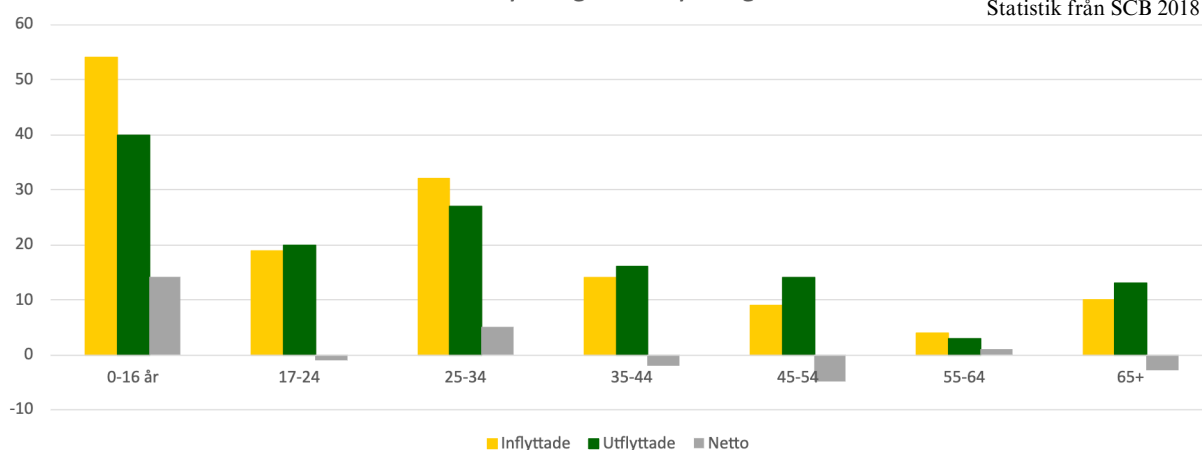
Områdets befolkningsutveckling ligger i en jämn takt och det har inte hänt så mycket på det senaste tio åren. Det gäller även in och utflyttningen. I åldersgruppen 25–34 år sker det i större utsträckning inflyttning till vårt område än i övriga åldersgrupper. I åldern 45–54 år flyttar fler personer ut från vårt område.

Att det just är i åldern 25–34 år som utmärker sig när det gäller inflyttningen är inte en slump. I arbetet med analysen gjordes det en rundringning våren 2020 till de två förskolor som finns i området. Frågan som ställdes var hur barnomsorgsköerna såg ut. 22 respektive fyra barn stod i kö då. Ungefär ett år senare rapporterade även Sveriges radio P4 Halland om en ”babyboom” i Krogsred.¹ Sedan 2018 hade det fötts tio barn på orten och en mycket positiv trend som slagit ner i vårt område.

Den största åldersgruppen som bor i vårt område är de som är 65 år och äldre. Av totalt 1260 personer som bor i området är 360 av dem 65+.²

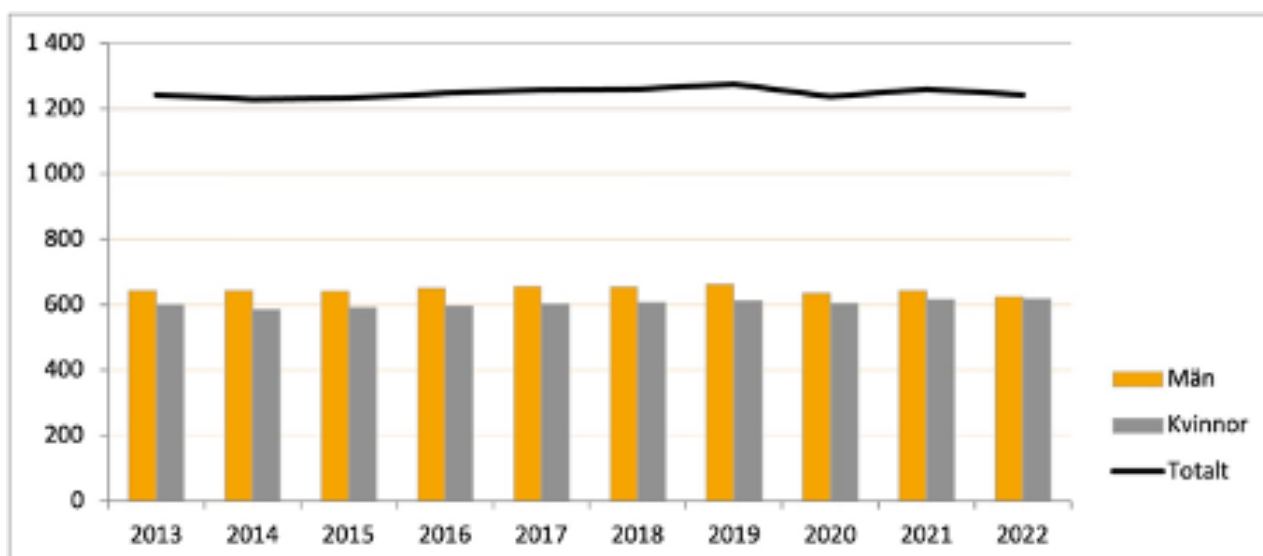
Inflyttning och utflyttning

Statistik från SCB 2018

1 <https://sverigesradio.se/artikel/7639742>

2 Statistik SCB 2018

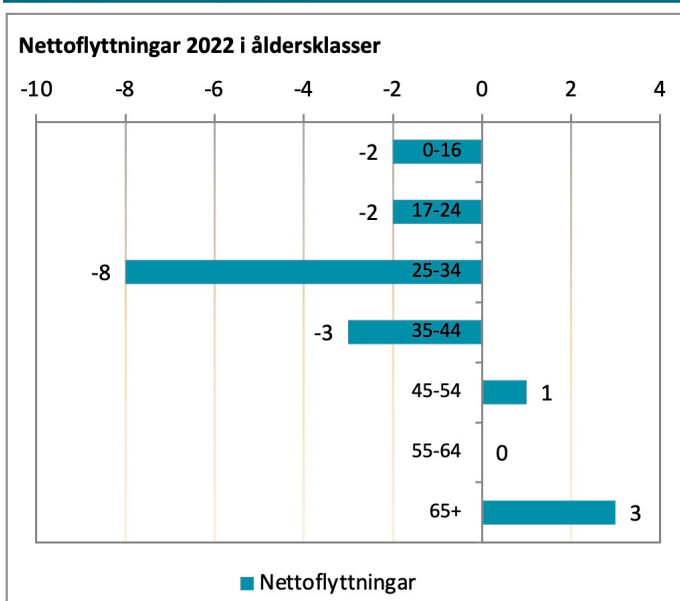

Lägesbild 2023

Tittar vi på den senare statistiken av områdets befolkningsutveckling har den minskat något under de senaste fyra åren och tittar man på siffrorna svajar det väldigt mellan födda, döda inflyttade och utflyttade under perioden 2018–2022.

Flyttningar och nettoflyttningar 2022 i åldersklasser

Tabell 3

Inflyttade	Män	Kvinnor	Totalt
0-16 år	8	10	18
17-24	7	6	13
25-34	11	10	21
35-44	6	4	10
45-54	5	5	10
55-64	3	3	6
65-	7	5	12
Totalt	47	43	90

Utflyttade	Män	Kvinnor	Totalt	Netto
0-16 år	10	10	20	-2
17-24	8	7	15	-2
25-34	17	12	29	-8
35-44	8	5	13	-3
45-54	6	3	9	1
55-64	3	3	6	0
65-	5	4	9	3
Totalt	57	44	101	
Flyttnings-netto	-10	-1	-11	

I åldersgruppen 25–34 år, som hade en tydlig inflyttningstrend under perioden 2009–2018, stod för den största andelen utflyttning under den senare mätningen. Även i de yngre åldrarna har minskningen skett.

I samband med omarbetningen hösten 2023 redovisades att köerna till förskolan minskat till fyra respektive sex barn varav de förstnämnda kommer få plats under januari till mars 2024. Den kommunala förskolan har sedan 2020 öppnat upp för fler barn, så därför har köerna minskat vilket är bra så barnen i området inte behöver åka långt till annan förskola.

Ätranskolan påverkades negativt när förskolan fick fler platser, eftersom det inte skedde någon nybyggnation utan befintlig yta omfördelades mellan enheterna.

I åldern 45–54 år flyttade fler personer ut från vårt område fram tills 2018 men de siffrorna har ändrats i den senare statistiken till netto +1 och den mest positiva inflyttningstrenden är i åldersgruppen 65+ som ökat från 360 personer 2018 till 406 personer 2022.³

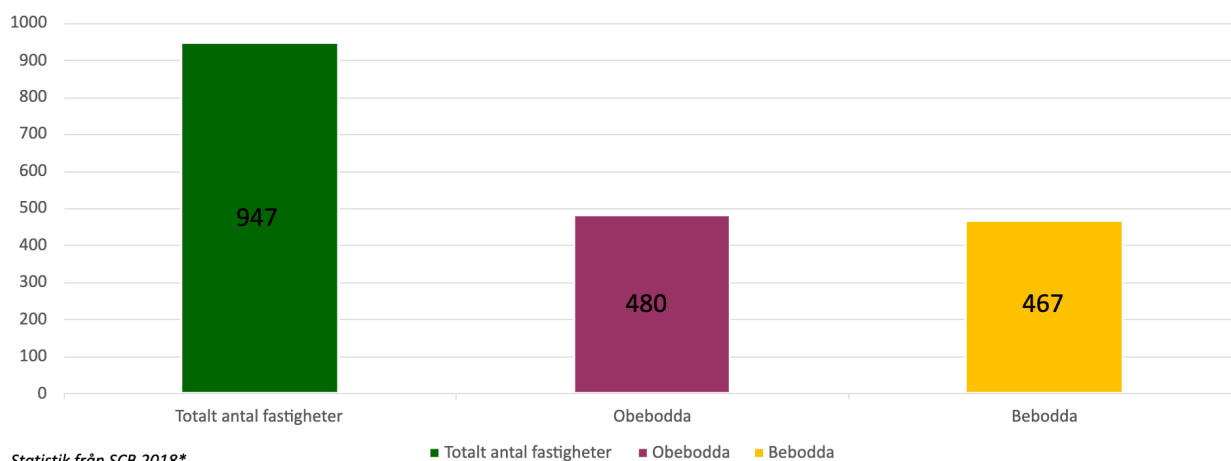

Fastigheter

Trots att vi ser något ökat intresse för inflyttning och fler antyder att de vill flytta hit så finns det knappt tillgängliga bostäder varken i serviceorten Ätran eller i övriga området. Det finns inte heller planlagd mark för nybyggnation i någon större utsträckning.

Detta är ett stort problem som ställer till det i många led. Näringslivet kan inte erbjuda sina anställda boende på orten, kommersiella och kommunala tjänster får det svårare att överleva och engagemanget i ortens föreningsliv dör ut.

Vi vet sedan tidigare, genom projektet Lev din dröm, att det finns många obebodda fastigheter på vår landsbygd i kommunen. I statistiken från SCB ser vi att det finns fler obebodda fastigheter i området än bebodda. Det betyder att det skulle kunna finnas bostäder som möjliggör att intressenters önskan om att få flytta hit uppfylls.

Lägesbild 2023

Av totalt 944 fastigheter är 484 bebodda och 460 obebodda enligt statistiken från 2022. Värt att notera är att en fastighet inte är lika med en byggnad, utan exempelvis obebyggd tomtmark räknas som en obebodd fastighet. Statistiken talar inte heller om ifall det finns fastigheter med flera byggnader som är bebodda/obebodda/fritidshus/ödehus eller inget av det. Siffrorna nedan innebär i alla fall att "antalet hus" minskat med tre men med den positiva utvecklingen att 17 hus har blivit bebodda och obebodda fastigheter har minskat med sju. Så nu bor det folk i mer än vartannat hus i området!

Fastigheter efter fastighetstyp och boende

Källa: Fastighetstaxeringsregistret 2022

Fastighetstyp	Totalt antal fastigheter	därav		
		Bebodda fastigheter		Obebodda fastigheter
		Antal	Boende	
Lantbruksfastigheter	316	120	304	196
Småhusfastigheter	549	342	806	207
Hyreshusfastigheter	22	18	113	4
Övriga fastigheter	57	4	35	53
Totalt antal fastigheter	944	484	1 258	460

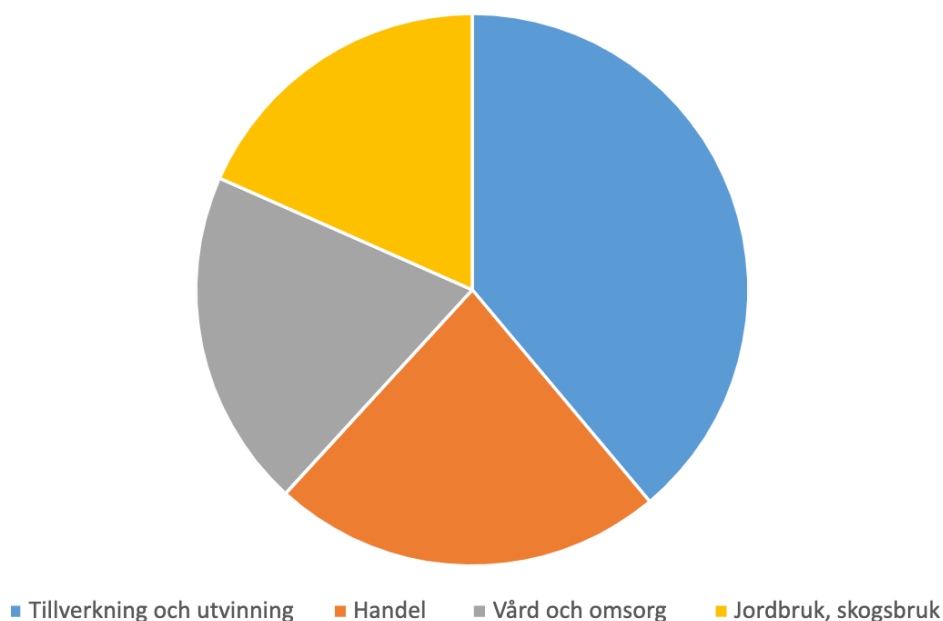
Foto: Sandra Svensson

Hyreslägenheter

Arbetsgruppen i processen tog även fram fakta om hyreslägenheter i området. Totalt hade gruppen kontakt med fem privata fastighetsägare och det kommunala bostadsbolaget FABO. Sammanlagt rörde det sig om 120 lägenheter i området. Samtliga uppgav i undersökningen att deras bostäder var uthyrda och nästan alla uppgav att det fanns ett stort intresse av att hyra en bostad. Många av de privata aktörerna har inte något kösystem likt det kommunala bostadsbolaget har, men man kunde ändå med god säkerhet säga att man fick samtal varje vecka av personer som var intresserade av att hitta en bostad eller ställa sig i kö för att hyra en bostad. Det finns med andra ord en stor efterfrågan i vårt område att få bo och leva här.

Lägesbild 2023

Efter kontakt med flertalet privata fastighetsägare och FABO ges bilden att endast ett fåtal lägenheter finns tillgängliga i området Ätran, Krogsred och Fegen hösten 2023. Även om det inte finns någon uttalad kö så finns det god efterfrågan och att en lägenhet står tillgänglig när frågan ställdes innebär inte det att det är en bestående situation, utan det brukar sprida sig när någon är på väg att flytta, så hör intressenter av sig till uthyraren.

Sysselsättning

I vårt område finns det totalt 631 förvärvsarbetsande personer. Flest jobbar i branschen tillverkning och utvinning. Andra stora branscher i vårt område är jordbruk, skogsbruk, handel samt vård och omsorg. Den största sektorn är den privata där 550 personer jobbar, 88 personer jobbar inom den offentliga sektorn.⁴

Ätran, Fegen, Krogsered och Gunnarp är en företagsam bygd. Det finns ca 345 företag i området och 64 av dem är aktiebolag. Det största aktiebolaget i området är Specialkarosser i Ätran och näst störst är Bergs Fegen. Totalt omsätter alla aktiebolag i området 876 450 000 kronor 2019.⁵ De privata skogsägarna utger en stor del av antalet enskilda firmor.

Lägesbild 2023

Omsättningen för samtliga aktiebolag tillhörande postnummer 311 51 Ätran och 311 52 Fegen uppgick till 1 004 937 000 kronor 2022.⁶

Underlag för framtida utveckling

Under vintern 2019 tog man ett beslut inom Falkenbergs kommun att starta upp och bedriva en lokalekonomisk analys i Ätran. En LEA är ett bra verktyg för att få koll på hur lokalsamhället ser ut och vad det finns för resurser. Fakta och statistik som kommer fram genom processen kan vara en bra grund när man vill driva utvecklingsprojekt i framtiden.

Ätran är en utpekad serviceort i Falkenbergs kommuns översiktsplan.

Det betyder att det ska finnas service så som skolor, äldreomsorg och butiker etcetera i större utsträckning. Det ska även gå att utveckla befintlig samt skapa möjligheter för nya servicelösningar.

4 Statistik SCB 2018

5 Statistik Bisnis Analys

6 Statistik Bisnis Analys

Orterna Fegen, Krogsred och Gunnarp ligger i närområdet av Ätran och berörs i stor utsträckning av den service och utveckling som ges av samhället. Därför var det givet att titta ur ett större perspektiv på området och även inkludera de närliggande byarna i arbetet.

Det behövs ett mer faktabaserat underlag för att kunna bedriva utveckling i den aktuella delen av kommunen. Under processen har gruppen kommit fram till många bra men även överraskande insikter. Området har ett stort och rikt föreningsliv med 43 föreningar⁷ som skapar ett femtiotal olika aktiviteter som erbjuds för både stora som små.

Det finns många som vill flytta till området och det är ett stort intresse för hyresrätter. Under hösten 2020 gjordes en enkät som skickades ut till SPF Gunnarp-Krogsreds medlemmar där man undrade hur deras boende såg ut och hur man önskade bo i framtiden. Av 200 enkäter som skickades ut svarade 116 personer. 89 av de svarande bor idag i en villa eller på gård. 18 personer bor i en hyresrätt. 81 % av de svarande uppgav i undersökningen att man gärna, om något år, flyttar till en lägenhet i området. För att utvecklingen ska fortsätta behöver det skapas flyttkedjor bland invånare, så att området kan växa och leva vidare.

Lägesbild 2023

Sedan den lokalekonomiska analysens praktiska avslut har styrande politiker i Falkenberg drivit på det interna arbetet med att planlägga mark för både boende, utbyggnad av skolområdet samt ny industrimark.

För delen som inkluderar skolan och bostadsmark pågår planarbetet och ett samråd förväntas ske under 2024.

En del av det tänkta området för bostäder finns inkluderat i "Riktlinjer för alternativa boendeformer för mellanbygd och inland", som presenterades under våren 2023.

Under hösten 2023 har ett planarbete gällande ny industrimark påbörjats på del av Esered 1:216 mellan idrottsplatsen och väg 153. Planen inkluderar även området på södra sidan vägen där Specialkarosser AB, Ätrons Åkeri samt f.d. Svenska Goodwood Chemical AB har sina placeringar då företagen, på sikt, vill kunna utveckla sina respektive verksamheter.

En annan positiv utveckling är att Ätrons Bibliotek öppnade i nya lokaler på torget i slutet av mars 2021. De har meröppet vilket innebär att personer över 18år med bibliotekskort har tillgång till lokalen alla dagar i veckan mellan klockan 10–22. De har även bemannat med personal på måndagar och onsdagar då det arrangeras aktiviteter såsom sticcaffé och skaparverkstad för barn och ungdomar. Den nya, mer centrala, placeringen har ökat antalet låntagare samtidigt som de har fortsatt bra samarbete med Ätranskolan.

Lokal ekonomiska analysen- så här har processen varit

I början av 2020 undersökte Landsbygdsutvecklaren i Falkenbergs kommun om det fanns intresse att arbeta med en lokalekonomisk analys i Ätran med omnejd.

Processen med lokalekonomisk analysen grundar sig på en metodbok med olika steg för att driva processen, från start och mål.

Representanter från företag, föreningar, lokalbor samt kommunorganisationen sattes samman till en arbetsgrupp. Under våren genomfördes tre fysiska träffar.

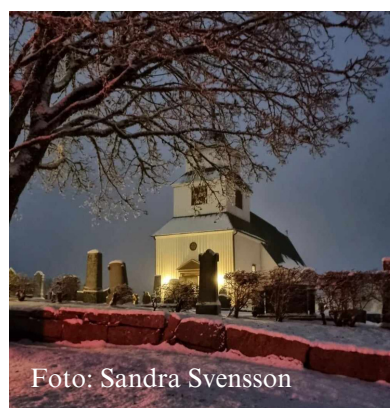
Arbetsgruppen diskuterade och föreslog olika analyser och teman som skulle vara till stor nytta för processen och utvecklingen av området.

Mellan träffarna gjordes ett stort arbete med att ta fram information och fakta som inte kom med den statistik som köptes in från Statistiska Centralbyrån (SCB). Att bearbeta materialet och se utvecklingsmöjligheter blev en stor drivkraft till att arbetet gick framåt.

Utifrån områdets och gruppens förutsättningar kunde man följa flertalet steg utifrån metodboken och analysen genomfördes.

Under mars planerade arbetsgruppen att genomföra ett stormöte i slutet av april. Stormötet skulle samla människor från hela området för att redovisa gruppens arbete med statistik samt en delrapport från processen.

I början av april fick arbetsgruppen se sig besegrad av pandemin och Covid-19, vilket innebar att processen och arbetet pausades över sommaren, med förhoppningen att vi skulle kunna ses och fortsätta till hösten.

Under tidig höst hade arbetsgruppen ett möte för avstämning och vad vi ville framåt. Gruppen lyckades få till ett stormöte på ett säkert sätt med avstånd och respekt för pandemin, i Fegens Bygdegård den 21 oktober 2020.

Arbetsgruppen fanns på plats samt intressenter från hela området. Delrapporten presenterades och det blev många bra diskussioner och tankar bland åhörarna.

Invånare i Ätran, Fegen, Krogsered och Gunnarp har kunnat ta del av arbetet genom att läsa inlägg om vad som varit på gång och hur processen legat till, i den lokala tidningen "Inlandsbladet". I tidningen marknadsförde man även stormötet i Fegens bygdegård, vilket man även gjorde via sociala medier och affischer i området.

Den fina dialog och fysiska närvaro som gruppen hade under våren 2020 försökte hållas vid liv även under hösten. Trots fler pandemi-restriktioner drevs processen framåt via telefon, mejl och videolänk. Några medlemmar i arbetsgruppen avvek av personliga skäl, när pandemin satte stora käppar i hjulet för både närings- och föreningslivet.

Trots utmaningarna enades resterande deltagare om att det är viktigt att fortsätta processen, även om det tog längre tid, än vad som var tänkt från början.

Det finns en tid både under men framför allt efter pandemin där utvecklingen inte kan vänta. Vi vill fortsätta jobba för att nå arbetsgruppens mål; att skapa en stolt, öppen och nyskapande landsbygdsort i Ätran, Fegen Krogsered och Gunnarp!

Foto: Caroline Andersson

Lägesbild 2023

Innan sommaren 2023 kom nuvarande Landsbygdsutvecklare i kontakt med ordförande i samhällsföreningen. Då uppdagades det att slutrapporten för den lokalekonomiska analysen i Ätran med omnejd inte var klar samt att de hade blivit lovade att ny statistik från SCB skulle beställas, för att kunna se på utvecklingen sedan 2018.

I september träffades större delen av arbetsgruppen och den nya statistiken gicks genom tillsammans med utkastet av slutrapporten.

Landsbygdsutvecklaren tog sig an att omarbeta materialet, lägga till den nya statistiken samt undersöka vilken utveckling som skett sedan processen 2020.

Foto: Sandra Svensson

Foto: Sandra Svensson

Foto: Sandra Svensson

Foto: Caroline Andersson

Foto: Sandra Svensson

Foto: Sandra Svensson

Foto: Sandra Svensson

Foto: Caroline Andersson

För en levande landsbygd!

Om du nu, som snart har läst genom hela slutrapporten, sitter och funderar på vad man gör med all denna fakta och statistik? Leder det ens till någonting? Vad kan vi tillsammans göra för att driva utvecklingen framåt?

Allt vi har samlat på oss under processen i form av information och fakta ska ses som ett verktyg, som alla kan använda sig av, för att utveckla området.

En lokalekonomisk analys är en bra grund för samarbete i flera utvecklingsprojekt.

Förhoppningen är att underlaget ska vara ett bra faktaunderlag för företag och föreningar i bygden men även för kommunen som organisation och kanske till och med regionalt. Faktaunderlaget ska visa på brister vi har men även de möjligheter som finns.

Hur kan vi jobba tillsammans för att utveckla och stärka vårt område?

Under processen har vi samverkat företag, föreningar och kommunen emellan. Arbetsgruppens förhoppning är att den ”vi-känsla” som har uppkommit under arbetets gång ska finnas kvar och även den utvecklas, så att vi alla tillsammans kan hjälpas åt, för vår plats och för hela landsbygdens utveckling.

Lokalekonomiska analysen har skapat engagemang och nyfikenhet. Den har fått oss att vrida och vända på olika perspektiv. Utmanat oss i att tänka ett steg längre och fått oss att diskutera och prata om att vår utveckling måste följa den ekonomiska, sociala och miljömässiga linjen, om vi vill ha en hållbarhet i vår framtida landsbygd.

Arbetsgruppen har under 2020 diskuterat vad som är bra och mindre bra på orten men framför allt vad som kan göras för att det ska bli bättre.

Tillsammans har arbetsgruppen diskuterat och arbetat fram en handlingsplan på åtgärder och aktiviteter som kan hjälpa oss att driva utveckling för att området ska växa och vara attraktivt. Några saker som är på gång i vårt område kanske redan är klara när du har den här slutrapporten i din hand, andra saker kanske tar något år innan det är slutfört.

Det viktigaste är att vi alla hjälps åt och arbetar tillsammans för att utveckla vår landsbygd.

Arbetsgruppen hoppas att du som företagare, föreningsmänniska, invånare eller bara landsbygdsfantast ska ha nytta av all den info som har kommit fram under vår analys och att du ska kunna dra nytta av den för framtida projekt och utveckling i Ätran, Fegen, Krogsred och Gunnarp.

